

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 483/2012-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. októbra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť A. P., B., zastúpenej advokátkou JUDr. I. P., Advokátska kancelária, K., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 2 ods. 3, čl. 12 ods. 1, čl. 13 ods. 1 písm. a) a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a namietaného porušenia práv zaručených čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd listom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 2. mája 2012 v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 83/2012 a jeho postupom v tomto konaní a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. augusta 2012 doručená sťažnosť A. P., B. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na nezávislý a nestranný súd a základného práva

na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), namietané porušenie čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 2 ods. 3, čl. 12 ods. 1, čl. 13 ods. 1 písm. a) a čl. 152 ods. 4 ústavy a namietané porušenie jej práva na prejednanie veci v primeranej lehote a práva na spravodlivé súdne konanie zaručených čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) listom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 2. mája 2012 v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 83/2012 a jeho postupom v tomto konaní.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola v procesnej pozícii žalobcu účastníčkou konania vedeného Okresným súdom Bardejov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 2 C 127/2008 (pôvodne sp. zn. 6 C 2/2003), ktorého predmetom bol uplatnený nárok na náhradu škody v sume 302 486,28 € s príslušenstvom voči spoločnosti B, a. s., B. (ďalej len „žalovaný“). Okresný súd rozsudkom č. k. 2 C 127/2008-117 z 22. septembra 2010 žalobu sťažovateľky v celom rozsahu zamietol a náhradu trov účastníkom konania nepriznal aplikujúc § 150 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) vzhľadom na osobné, majetkové a zárobné pomery sťažovateľky.

Na základe odvolania sťažovateľky i žalovaného Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 22. júna 2011 v konaní sp. zn. 1 Co 28/2011 prvostupňový rozsudok v zamietavom výroku potvrdil a vo výroku o trovách konania ho zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Zrušujúcu časť výroku svojho rozsudku krajský súd odôvodnil nepreskúmateľnosťou prvostupňového rozsudku v tejto časti, a to z dôvodu absencie náležitého odôvodnenia.

Sťažovateľka doručila 2. septembra 2011 okresnému súdu dovolanie proti rozsudku krajského súdu, ktoré založila na dôvode prípustnosti a na dovolacom dôvode podľa § 237 písm. f) OSP. Okresný súd 21. septembra 2011 vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie v sume 16 596,50 €. Sťažovateľka na výzvu reagovala odpoveďou z 21. októbra 2011. V nej zdôraznila, že v prvostupňovom konaní pred okresným súdom jej bolo uznesením č. k. 6 C 2/2003-34 z 3. februára 2004 priznané oslobodenie od súdnych

poplatkov, ktoré jej „do právoplatného skončenia konania Okresným súdom Bardejov nebolo... odňaté“. Výzva okresného súdu tak podľa jej názoru bola „bezdôvodná a bezpredmetná“ a „nezákonná, v absolútnom rozpore s dikciou... § 138 ods. 2 O. s. p.“, keďže podľa § 4 ods. 4 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) oslobodenie podľa odsekov 1 a 2 sa vzťahuje aj na konanie o odvolaní, dovolaní, obnove konania a výkone rozhodnutia alebo exekúcií.

Okresný súd uznesením č. k. 2 C 127/2008-161 z 18. novembra 2011 dovolacie konanie zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd uznesením č. k. 6 Co 9/2012-185 z 24. januára 2012 napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Konštatoval, že „zmyslom a cieľom právnej úpravy v § 4 ods. 4 Zákona o súdnych poplatkoch je zachovať kontinuitu pri oslobodení účastníka od platenia súdnych poplatkov medzi základným a mimoriadnym konaním. Niet dôvodu, aby sa takáto kontinuita nevzťahovala aj na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov priznaného súdom podľa § 138 O. s. p. Tento záver podporuje logický výklad, pretože by bolo okrem iného aj nevhodné, aby sa novo rozhodovalo podľa § 138 O. s. p. aj za stavu, že sa nijako nezmenili podmienky žiadateľa.“

Po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia krajského súdu okresný súd 2. apríla 2012 zaslal spisový materiál najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní sťažovateľky. Najvyšší súd však 7. mája 2012 spis vrátil okresnému súdu ako predčasne predložený, pretože okresný súd „nedoručil dovolanie žalobkyne žalovanému“, ako aj preto, že „nebola splnená poplatková povinnosť, ktoré dovolateľke (§ 2 ods. 4 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov...) vznikla podaním dovolania (§ 5 ods. 1 písm. a/ zákona). Podľa § 6 ods. 2 zákona sa poplatok za dovolanie vyberá vo výške dvojnásobku poplatku ustanoveného v sadzobníku“. Najvyšší súd zdôraznil, že „pokiaľ bola žalobkyňa v konaní na súde prvého stupňa oslobodená od platenia súdneho poplatku..., právoplatným skončením konania vo veci samej priznané oslobodenie zaniklo (a nevzťahuje sa na dovolacie konanie). Preto bude potrebné dovolateľku vyzvať na zaplatenie súdneho poplatku...“.

Okresný súd na základe listu najvyššieho súdu vyzval 11. mája 2012 sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za podané dovolanie v sume 33 193 €. Sťažovateľka v odpovedi z 12. júna 2012 opätovne a s rovnakou argumentáciou odmietla súdny poplatok zaplatiť a namietala aj marenie dovolacieho konania okresným súdom. Následne sťažovateľka 18. júna 2012 podala predsedovi okresného súdu sťažnosť na postup súdu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Predseda okresného súdu v odpovedi sp. zn. Spr. 1709/2012 z 29. júna 2012 konštatoval nedôvodnosť sťažnosti.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľka na rozsiahlom priestore cituje ustanovenia ústavy, zákona o súdnych poplatkoch, Občianskeho súdneho poriadku, rekapituluje skutkové okolnosti svojho prípadu i judikatúru ústavného súdu a opätovne argumentuje v prospech svojho názoru o kontinuite oslobodenia od súdnych poplatkov medzi základným konaním a dovolacím konaním. Uvádza tiež, že „*právoplatnosťou Uznesenia KS PO (č. k. 6 Co 9/2012-185 z 24. januára 2012) boli Sťažovateľovi dané právne istoty, právne garancie a procesné záruky práva na spravodlivý súdny proces*“, a preto „*List NS SR nemá spôsobilosť rušiť, meniť, či inak ovplyvniť existenciu právoplatného Uznesenia KS PO*“ a „*nemá spôsobilosť ukladať a zaväzovať Sťažovateľa, aby niečo konal...*“. Podľa jej názoru „*List NS SR je kompletne arbitrárny, nakoľko absolútne ignoruje právoplatné Uznesenie KS PO a hodnotí stav akoby proces ohľadom súdneho poplatku za dovolanie ani nikdy neprebehol. NS SR nedisponuje akoukoľvek právomocou rozhodovať, konať či vyvolať konanie ohľadom súdneho poplatku za dovolanie... List NS SR a Postup NS SR je bez akejkoľvek legitimacy a legality. NS SR konal mimo medze rozsahu a spôsobu, ktorý ustanovuje zákon čím porušil Ústavu SR, Listinou a Dohovorom garantované práva Sťažovateľa*“. Navyše „*List NS SR a Postup NS SR vyvolal opätovné konanie OS BJ ako súdu I. stupňa v zmysle ust. § 12 ods. 2 ZoSP. OS BJ opätovne konal*“, čo s ohľadom na § 159 ods. 3 OSP je stav „*ústavne neakceptovateľný, neospravedlňiteľný a neudržateľný. Dochádza k porušeniu zásady exceptio res iudicatae čo je v právnom štáte absolútne neakceptovateľné...*“.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a vo veci nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo Sťažovateľa vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky; základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd; právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv základných slobôd; základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv základných slobôd, základné právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy SR, čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, čl. 2 ods. 3 Ústavy SR, čl. 12 ods. 1 Ústavy SR, čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy SR, čl. 152 ods. 4 Ústavy SR listom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 02.05.2012 číslo: 5 Cdo 83/2012 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v dovolacom konaní číslo: 5 Cdo 83/2012 porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 2C 127/2008 opätovne predložiť Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie Sťažovateľa doručené mu 02.09.2011.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 5Cdo 83/2012 konať a rozhodnúť podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku o dovolaní Sťažovateľa doručeného Okresnému súdu Bardejov dňa 02.09.2011.

4. Najvyšší súd je povinný do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť finančné zadostučinenie Sťažovateľovi vo výške 2000,- EUR ... na účet právneho zástupcu Sťažovateľa JUDr. I. P., K.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky uhradiť Sťažovateľovi trovy konania na účet právneho zástupcu Sťažovateľa JUDr. I. P., K.“

Sťažovateľka alternatívne navrhuje ústavnému súdu nálezom takto rozhodnúť:

„1. Základné právo Sťažovateľa vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky; základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd; právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv základných slobôd; základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv základných slobôd, základné právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy SR, čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, čl. 2 ods. 3 Ústavy SR, čl. 12 ods. 1 Ústavy SR, čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy SR, čl. 152 ods. 4 Ústavy SR listom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 02.05.2012 číslo: 5 Cdo 83/2012 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v dovolacom konaní číslo: 5 Cdo 83/2012 porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 2C 127/2008 opätovne predložiť Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie Sťažovateľa doručené mu 02.09.2011.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 5Cdo 83/2012 konať a rozhodnúť podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku o dovolaní Sťažovateľa doručeného Okresnému súdu Bardejov dňa 02.09.2011.

4. Najvyšší súd je povinný do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť finančné zadostučinenie Sťažovateľovi vo výške 2000,- EUR ... na účet právneho zástupcu Sťažovateľa JUDr. I. P., K.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky uhradiť Sťažovateľovi trovy konania na účet právneho zástupcu Sťažovateľa JUDr. I. P., K.

6. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Okresného súdu Bardejov o zastavení dovolacieho konania.

7. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Krajského súdu v Prešove o potvrdení uznesenia Okresného súdu Bardejov o zastavení dovolacieho konania.“

Alternatívny petit sťažovateľka zdôvodnila tým, „že do rozhodnutia ÚS SR môže nastať stav, kedy OS BJ v zmysle § 10 ods. 1 ZoSP dovolacie konanie zastaví a po odvolaní Sťažovateľa voči takémuto uzneseniu by mohol Krajský súd v Prešove uznesenie OS BJ o zastavení dovolacieho konania potvrdiť. Sťažovateľ predmetnú časť petitu uvádza z opatrnosti, ako aj pre zamedzenie zmätočnosti v konaní.“.

Sťažovateľka navrhuje ústavnému súdu aj rozhodnutie o dočasnom opatrení, ktorým by prikázal okresnému súdu zdržať sa konania vo veci sp. zn. 2 C 127/2008 do meritórneho rozhodnutia o sťažnosti.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 2 ods. 3 ústavy každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Podľa čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu...

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom...

Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

1. K namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 2 ods. 3, čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy

Ústavný súd zdôrazňuje, že zmyslom a účelom jeho právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je poskytovanie účinnej ochrany tam uvedeným základným právam a slobodám fyzických osôb a právnických osôb. Primárne teda v konaní o tzv. individuálnych ústavných sťažnostiach nejde o konštatovanie ústavne relevantných pochybení orgánov verejnej moci spätých s porušením konkrétneho článku ústavy. Prirodzene, ak ústavný súd má poskytovať ochranu základným právam a slobodám sťažovateľa, nevyhnutne musí autoritatívne výrokom svojho rozhodnutia označiť ústavný článok garantujúci konkrétne základné právo alebo slobodu, ktoré bolo porušené, a tým rozhodnúť o rozpore konania orgánu verejnej moci s predmetným ústavným článkom. Nemožno však o každom článku ústavy povedať, že by priamo priznával určité základné právo alebo slobodu adresátovi výkonu verejnej moci.

Článok 1 ods. 1 ústavy má charakter všeobecného ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy (napr. IV. ÚS 70/2011), a neformuluje tak žiadne základné právo ani slobodu účastníka konania, preto ústavný súd nemôže v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vysloviť porušenie tohto ustanovenia ústavy (napr. III. ÚS 119/2011).

Ustanovenia čl. 2 ods. 2 a čl. 2 ods. 3 ústavy, ktorých porušenie navrhla sťažovateľka vysloviť, majú taktiež charakter všeobecných ústavných princíпов, ktoré sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy (napr. IV. ÚS 70/2011) a neformulujú žiadne základné právo ani slobodu účastníka konania, preto ústavný súd nemôže v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vysloviť ich porušenie (napr. III. ÚS 119/2011). Rovnako tak čl. 152 ods. 4 ústavy má charakter generálneho

interpretačného princípu vždy uplatňovaného ústavným súdom vo svojej rozhodovacej činnosti (m. m. IV. ÚS 383/08, III. ÚS 66/2012).

O čl. 12 ods. 2 ústavy ústavný súd stabilne judikuje, že tu ide o pozitívny záväzok štátu premietnuť do právneho poriadku tie antidiskriminačné zásady a opatrenia, ktoré uvedený článok obsahuje, a nie je teda priamo aplikovateľný orgánmi verejnej moci Slovenskej republiky v individuálnych prípadoch (III. ÚS 51/08, III. ÚS 316/2011).

Aj čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy formuluje všeobecný ústavný princíp, ktorý je povinný rešpektovať každý orgán verejnej moci pri výkone svojich právomocí, ktorý zároveň slúži na ochranu jednotlivca pred verejnou mocou. Nezakotvuje však žiadne základné právo ani slobodu účastníka konania (III. ÚS 99/2012).

V tejto časti tak ústavný súd sťažnosť odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej meritórne prerokovanie v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

2. K namietanému porušeniu základných práv zaručených čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta a ktorý jej

umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

Dovolacie konanie, ktoré vyvolala sťažovateľka podaním dovolania proti meritórnemu rozsudku krajského súdu z 22. júna 2011 v konaní sp. zn. 1 Co 28/2011, sa v čase podania jej sťažnosti ústavnému súdu nachádzalo vo fáze odstraňovania nedostatkov podaného dovolania. Konkrétne ide o problém (ne)zaplatenia súdneho poplatku za podané dovolanie. I keď okresný súd uznesením č. k. 2 C 127/2008-161 z 18. novembra 2011 dovolacie konanie zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku, krajský súd uznesením č. k. 6 Co 9/2012-185 z 24. januára 2012 toto uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V čase podania sťažnosti ústavnému súdu teda dovolacie konanie nebolo právoplatne ukončené a nebolo právoplatne rozhodnuté ani vo veci súdneho poplatku za sťažovateľkino podané dovolanie. Nemožno teda súhlasiť s tvrdením sťažovateľky, že po vyjadrení najvyššieho súdu z 2. mája 2012 dochádza opätovným rozhodovaním okresného súdu k porušeniu prekážky veci rozhodnutej. V danej fáze konania totiž o otázke poplatkovej povinnosti sťažovateľky nie je právoplatne rozhodnuté, a to vzhľadom na zrušujúce právoplatné uznesenie krajského súdu č. k. 6 Co 9/2012-185 z 24. januára 2012.

Ústavný súd dospel k záveru, že aj v prípade, ak okresný súd zastaví dovolacie konanie, sťažovateľka nestráca možnosť brojiť proti takému rozhodnutiu, a to podaním odvolania ako riadneho opravného prostriedku. Ani samotné dovolacie konanie nie je právoplatne ukončené, sťažovateľka teda môže procesne dovolenými prostriedkami v tomto konaní ochraňovať svoje základné práva a slobody a dovolací súd je povinný sa takýmito prostriedkami ústavne súladným spôsobom zaoberať.

V štádiu dovolacieho konania aktuálnom v čase podania predloženej sťažnosti je preto vylúčená právomoc ústavného súdu na poskytnutie ochrany označeným základným právam sťažovateľky i jej právo na spravodlivé súdne konanie. Táto právomoc je v priebehu dovolacieho konania zverená dovolaciemu súdu, prípadne aj súdu prvostupňovému pri odstraňovaní nedostatkov podaného dovolania a nadväzujúco i odvolaciemu súdu

v rámci konania a rozhodovania o riadnych opravných prostriedkoch proti uzneseniam súdu prvého stupňa.

V nadväznosti na formulovanú argumentáciu ústavný súd dodáva, že list najvyššieho súdu, ktorým vrátil predložený spisový materiál okresnému súdu ako predčasne predložený, nemožno považovať za iný zásah podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 49 zákona o ústavnom súde. List najvyššieho súdu nebol adresovaný sťažovateľke ani nijako priamo nezakladal, nemenil ani nerušil právne vzťahy, ktorých je sťažovateľka účastníčkou. Inými slovami, nezasiahol priamo do jej právneho postavenia, a tým nemohol atakovať ani jej základné práva alebo slobody.

3. K namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. IV. ÚS 59/03).

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo

slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

Ústavný súd stabilne judikuje, že zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prieťahoch (napr. IV. ÚS 331/04).

Z obsahu príloh sťažnosti vyplýva, že okresný súd doručil spisový materiál najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní sťažovateľky 10. apríla 2012. Najvyšší súd potom 7. mája 2012 vrátil spis okresnému súdu ako predčasne predložený. Vec (dovolanie sťažovateľky) sa teda na najvyššom súde nachádzala necelý mesiac, čo dokazuje absenciu potrebnej príčinnej súvislosti medzi základným právom sťažovateľky zaručeným čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 38 ods. 2 listiny a namietaným postupom najvyššieho súdu. I pri komplexnom pohľade na dĺžku dovolacieho konania ku dňu doručenia sťažnosti ústavnému súdu (od 2. septembra 2011 do 15. augusta 2012) a na rozsah možností najvyššieho súdu ovplyvniť v daných skutkových okolnostiach (odstraňovanie nedostatkov dovolania, ktoré je v právomoci okresného súdu) jeho priebeh je ústavný súd toho názoru, že sťažnosť je v predmetnej časti zjavne neopodstatnená.

Navyše, ústavný súd poukazuje aj na skutočnosť, že sťažovateľka nevyužila právny prostriedok nápravy, ktorý jej poskytuje zákon o súdech, a to sťažnosť na postup najvyššieho súdu podľa § 62 zákona o súdech (sťažnosť podala len na postup okresného súdu). Z uvedeného dôvodu je sťažnosť v posudzovanej časti aj neprípustná, keďže podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľka nevyčerpala opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré jej zákon na ochranu jej základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnená podľa osobitných predpisov.

Vzhľadom na to, že ústavný súd odmietol sťažnosť ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky formulovanými v sťažnostnom petite.

Skutočnosť, že sťažovateľka predniesla aj alternatívny petit, je v tomto prípade irelevantná, pretože ten sa v rozsahu namietaného porušenia základných práv a slobôd v označenom subjekte ich porušenia a v označení zásahu, ktorým malo k porušeniu dôjsť, nijako nelíši od alternovaného petitu.

Rovnako bolo bez právneho významu rozhodovať o návrhu na dočasné opatrenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. októbra 2012